

SREDNJA ŠOLA ZA OBLIKOVANJE IN FOTOGRAFIJO
GOSPOSKA 18, LJUBLJANA

VODA – DOBRINA DANAŠNJEGA ČASA

(Seminarska naloga)

Predmet: Sociologija

Šolsko leto: 2008/09

Ljubljana, december 2008

Kazalo

1.1. Kemijska definicija vode.....	3
1.2. Biološka definicija vode.....	3
1.3. Ekonomski pomen vode.....	3
1.4. Geografska definicija vode.....	3
1.5. Slovenija.....	3
2. PORABA VODE V DRUŽBI.....	4
2.1. Gospodinjstvo.....	4
2.1.1. Uporaba vode v gospodinjstvu.....	4
2.1.2. Kaj bi lahko naredili da bi privarčevali vodo.....	4
2.2. Kmetijstvo.....	5
2.3. Industrija.....	5
3. VOJNE ZA VODO?.....	5
3.1. Uvod.....	5
3.2. Razlogi za "vodno krizo"	5
3.2.1. Večanje števila prebivalcev.....	5
3.2.2. Večanje bogastva.....	5
3.2.3. Večanje gospodarskih dejavnosti.....	6
3.2.4. Hitra urbanizacija.....	6
3.2.5. Sprememba podnebja.....	6
3.2.6. Zmanjševanje vodnih virov.....	6
3.2.7. Onesnaževanje.....	6
3.3. Vojna za vodo?.....	6
4. DEJAVNOST DRUŽBE ZA OHRANJANJE VODE.....	6
4.1. Organizacije.....	6
4.2. Dejavnosti organizacij.....	7
5. ZAKLJUČEK.....	7

1.1. Kemijska definicija vode

Voda je kemijska spojina in polarna molekula in pri standardnih pogojih tekočina s kemijsko molekulsko formulo H₂O. Vodo najdemo skoraj povsod na Zemlji in je potrebna za vse znane oblike življenja. Voda je v treh agregatnih stanjih - kapljevinskem, trdnem (led) in plinastem (kot nevidna vodna para v zraku).

1.2. Biološka definicija vode

Voda je naravna dobrina, ki je pogoj za življenje na Zemlji. Voda v naravi nenehno kroži. Z izhlapevanjem prehaja v ozračje in se s padavinami vrača na zemeljsko površje, kjer se del vode porabi za življenjske združbe, del odteče v reke in v podzemlje, del vode izhlapi. Voda je tudi prozorna, zaradi česar prepušča vidno svetlobo in s tem omogoča fotosintezo ter z njo povezane prehranjevalne verige.

1.3. Ekonomski pomen vode

Velike količine vode se uporabijo v industriji, prometu, kmetijstvu in drugih gospodarskih panogah. Prav tako je voda pomembna kot izvor in prenosnik energije ali kot hladilno sredstvo.

1.4. Geografska definicija vode

Voda pokriva okoli 70 % Zemljine površine. Na našem planetu je sladke vode le nekaj odstotkov, dostopne pa še precej manj. Če bi primerjali svetovno zalogo vode z vedrom vode (20 l), bi od tega bilo dostopne pitne vode komaj 8 kapljic. V zadnjih 100 letih se je poraba (pitne ali sladke) vode povečala za šestkrat. Že danes je mnogo dežel na svetu, kjer je pomanjkanje vode, še posebej čiste pitne, veliko. Naraščanje števila prebivalstva in grožnja klimatskih sprememb lahko ob dosedanjem načinov uporabe vode pripelje do velike svetovne krize z vodo. Poleg tega naraščajo emisije nevarnih snovi v vode in s tem vplivajo na poslabševanje njene kakovosti ter primernosti razpoložljivih vodnih virov za uporabo.

1.5. Slovenija

Slovenija je bogata z vodami, čeprav niso enakomerno prostorsko razporejene. Vodne površine v Sloveniji pokrivajo približno 80% oziroma okoli 272 km². Podobno kot v večini evropskih držav, tudi v Sloveniji v skladu z Okvirno vodno smernico uvajamo celovito upravljanje z vodnimi viri. Prednostna naloga je odpravljanje

škodljivih vplivov na vode, zagotavljanje vode primerne kakovosti za človeka in naravne ekosisteme .

2. PORABA VODE V DRUŽBI

2.1. Gospodinjstvo

2.1.1. Uporaba vode v gospodinjstvu

- Osebno higieno
- Hrano in pijačo
- Pranje perila
- Pomivanje posode
- Izplakovanje WC
- Čiščenje stanovanja
- Čiščenje avtomobila
- Zalivanje vrta

V povprečju porabi vsak Slovenec okrog 150 l vode dnevno. V ta namen uporabljamo čisto pitno vodo, čeprav je v resnici popijemo le kakšna 2–3 l. Velik del bi bilo mogoče nadomestiti z ustrezno zbrano ali predelano vodo in na ta način bi zavarovali zaloge pitne vode v naši podtalnici.

2.1.2. Kaj bi lahko naredili da bi privarčevali vodo

- Nezatesnjene vodne pipe in straniščne splakovalnike je mogoče z nekaj gibi popraviti. Skozi curljajočo pipo lahko dnevno odteče do 17 l pitne vode.
- Izplakovalniki s tipko za prekinitvev porabijo do 70% manj vode. Tudi stare kotličke je mogoče prenoviti.
- Boljše je prhanje kot kopanje, ker pri tem porabimo manj vode.
- Voda v kopalnici in kuhinji naj ne teče po nepotrebem.
- Kadar kupujete pomivalni ali pralni stroj, bodite pozorni na porabo vode. Razlike med aparati so precejšnje.
- Vrt zalivajte z deževnico iz soda.
- Avtomobil operite v avtopralnici.

2.2. Kmetijstvo

V kmetijstvu porabimo vodo predvsem za namakanje polj. S tem da gre od 30% do 50% vode namenjene za namakanje v nič zaradi slabih namakalnih naprav.

2.3. Industrija

- V svetovnem okviru industrija zajame letno 23 % vseh vodnih virov.
- Okoli 75% vseh industrijskih odplak se v deželah v razvoju izpušča v površinske vode neobdelane.
- V poprečju se 90-95% vseh komunalnih odplak v deželah v razvoju izpušča v površinske vode prav tako neobdelanih.
- Okoli 3 milijarde ljudi pogoša sanitarno urejena stranišča

3. VOJNE ZA VODO?

3.1. Uvod

Si predstavljate da ni, vode s katero bi se odžejali, vode s katero bi se umili, vode s katero bi kuhali? 40% prebivalstva je že prizadetega zaradi pomanjkanja vode. Združeni narodi ocenjujejo, da bo čez petdeset let 3 milijarde ljudi brez vode. Združeni narodi tudi poročajo, da bo dostop do vode edini in glavni razlog za vojaški spopad v Afriki v naslednjih 25 letih. Največ možnosti, da se zgodi tak spopad, imajo države, ki si delijo reke s sosedi. Že zdaj nastajajo konflikti zaradi izkoriščanja vodnih virov za namakanje in elektrarne. Najbolj verjetna žarišča vojaških konfliktov bodo tudi na Bližnjem Vzhodu in ob svetovnih veletokih. Kot je že rekel Mark Twain: »Zaradi viskija se pretepamo, zaradi vode pobijamo.«

3.2. Razlogi za "vodno krizo"

3.2.1. Večanje števila prebivalcev

Populacija bo sredi stoletja dosegla število nad 9 milijard. Večina novih prebivalcev se bo rodila na območjih, ki imajo že zdaj težave z vodo.

3.2.2. Večanje bogastva

Večanje bogastva pomeni večja poraba vode. V Indiji in na Kitajskem prebivalstvo bogati in ti ljudje bodo potrebovali svežo vodo ves čas. Tudi za svoje jakuzije in bazene.

3.2.3. Večanje gospodarskih dejavnosti

Turizem in zabavništvo, dve panogi ki zahtevata dodatne vire sveže vode.

3.2.4. Hitra urbanizacija

Manjši vodnjaki in cisterne niso koristne v gosto naseljenih območjih.

3.2.5. Sprememba podnebja

Sprememba podnebja lahko z višjimi temperaturami vpliva na povečano izpuhtevanje vode in s tem pomanjkanje dežja.

3.2.6. Zmanjševanje vodnih virov

Zmanjševanje vodnih virov je posledica povečane porabe vode in prekomerno črpanje.

3.2.7. Onesnaževanje

Onesnaževanje naredi vodo pravzaprav nekoristno za človeško telo in tudi škodljivo za ostalo naravo.

3.3. Vojna za vodo?

Žal se dandanes premalo ljudi zaveda kaj pomeni biti brez vode. Ljudje jo jemljemo za samoumevno. Ko pa je ne bo več se bomo pa topli zanjo in nato še celo pobijali, da bi dobili čisto vodo že samo za osnovne človeške potrebe. In le nekatere države bodo imetnice tega bogastva življenjskega pomena, druge, večje države pa bodo seveda potrebovale vodo za svoje ljudi in tako bomo prišli do vojn kakršnih še ni bilo.

4. DEJAVNOST DRUŽBE ZA OHRANJANJE VODE

4.1. Organizacije

- UNESCO-IHE Institute for Water Education
- WEF - Water Environment Federation
- WWC - World Water Council
- IWSD - Institute of Water and Sanitation Development
- IWA - International Water Association
- GWP - Global Water Partnership

4.2. Dejavnosti organizacij

Organizacije se večinoma posvečajo številnim raziskovalnim programom za ohranjanje vode, izobraževanju strokovnjakov in izobraževanju javnosti o ravnanju z vodo. Na splošno se zavzemajo za ohranjanje čiste pitne vode.

»Organizacije opozarjajo javnost, da so na vseh področjih uporabe pitne vode (bodisi v kmetijstvu, v industriji ali pa v gospodinjstvi) možni ogromni prihranki. Skorajda povsod se namreč veliko vode »razmetava« in dokler ljudje sami na lastni koži ne občutijo njenega pomanjkanja, se jim zdi nekaj najbolj samo po sebi razumljivo, da jim iz pipe priteče pitna voda.« (Znanost, priloga Dela, 18.09.2008). Vendar pa pipa lahko ostane suha ali pa iz nje priteče kalna, neužitna ali celo zdravju nevarna voda

5. ZAKLJUČEK

Torej kako ljudje ravnamo z vodo? Mislim da smo ljudje do vode dokaj brezskrbni, mislim ljudi iz razviejših držav, saj se verjetno skoraj vsi samo kislo nasmehnemo ob branju ali poslušanju takih novic in si rečemo no saj pri nas še ni tako hudo. A vendar ko bo že tako hudo ne bomo mogli ničesar več izboljšati. Zato moramo misliti sedaj in sedaj nekaj narediti glede tega, glede ohranjanja tako pomembne tekočine za naše življenje. Seveda ljudje ne bodo verjeli dokler jih ne bo udarilo po najšibkejši točki, denarju. Vodo ki jo brezglavo uporabljamo za stvari kot naprimer zalivanje vrta in za pranje avtomobila, bi morala biti trikratno zaračunana, saj za zalivanje vrta lahko uporabimo deževnico in tudi za pranje avtomobila obstajajo druge rešitve. Pa to nista edina primera kjer bi lahko zmanjšali porabo pitne vode.

Mislim tudi da marsikdo, ki bere ali posluša članke o vodi samo zamahne z roko in reče da takrat njega ne bo več in to ni njegova stvar. In da bodo že drugi ugotovili kako in kaj. Čeprav bi se ti ljudje lahko malo zamislili, saj takrat ko se bo to dogajalo bodo pa njegovi vnuki in vnukinje trpeli zaradi pomanjkanja.

No pa ne bodimo le pesimistični. Ko malo berem na internetu, na forumih zasledim tudi take, ki se zavedajo resnosti problema in tudi omejijo določeno količino pitne vode, ki bi šla drugače v nič. In mislim da se število teh ljudi počasi, ampak zelo počasi, večja. No vsaj upam tako. Moram tudi reči, da tudi sama omejujem količino vode, ki jo porabim, ampak sem šele v začetkih, a se trudim.

Kot sem že omenila, bi morali za manjšo porabo pitne vode nekaj ukreniti z ceno vode, oziroma drugim načinom a vendar v povezavi s posameznikovimi financami, ker mislim da drugače ne bi popolnoma zaleglo. A do takrat, lahko samo upamo da bodo zaloge vode še dolgo zdržale, saj si verjetno res nihče ne želi vojn. In tudi upam da bodo ljudje, sploh tisti na višjih položajih, našli

način kako še dlje ohraniti čisto pitno vodo.

»Za prihodnost izboljšanja človekovega odnosa do voda bo ključna vzgoja posameznika in dela družbe, ki ima politično moč, dobra zakonodaja in čim bolj aktivna preventivna politika in ne le kurativna. Danes smo še v fazi gašenja požarov na področju voda in še daleč od preprečevanja požarov.« (RTV SLO, rubrika Okolje, 22.03.2008)

6. Viri:

- Böse, K.: Vodnjaki, kapnice, žlebovi. Ljubljana : Tehniška založba Slovenije, 1989, str.: 45, 56
- Ećimović, T.: Slovenija včeraj - danes – jutri. Ljubljana : Slovensko ekološko gibanje, Inštitut za klimatske spremembe, 1998, str.: 34, 56-57
- Kapš, P.: Voda za zdravje. Novo mesto : Erro, 1999, str.: 145
- Smrekar, A.: Zavest ljudi o pitni vodi. Ljubljana : Založba ZRC, 2006, str.: 134-136
- Voda [URL: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Voda>]
- Soočanje s težavami [http://ec.europa.eu/environment/youth/water/water_problems_sl.html]